

MISTR RAJHRADSKÉHO OLTÁŘE NESENÍ KŘÍŽE (SOUČÁST TAKZVANÉHO RAJHRADSKÉHO OLTÁŘE) KOLEM 1440, ČECHY (PRAHA?)

O umělci

Takzvaný Mistr Rajhradského oltáře byl český malíř činný v období vrcholného středověku v první polovině 15. století. Vyučil se pravděpodobně v Praze v době před vypuknutím husitských válek a po roce 1420 patrně přesídlil na Moravu (do Brna nebo Olomouce), kde snad vedl vlastní dílnu. Do Prahy se mohl vrátit ve 30. letech 15. století v době panování Zikmunda Lucemburského a vytvořit tam i Rajhradský oltář, původně s největší pravděpodobností určený pro kostel svatého Mořice v Olomouci.

Čím se proslavil

Rajhradským oltářem.

Největší úspěch

Že se toto dílo zachovalo do dnešních dob: většina středověkých památek byla časem úmyslně či neúmyslně zničena.

O díle

Nesení kříže je jednou z desek Rajhradského oltáře nazvaného podle pětice obrazů, které byly přechovávány v rajhradském klášteře. Na obraze je zachycen průvod doprovázející Krista, kterak směřuje z brány Jeruzaléma na Golgotu. Postavy se svatozářemi zobrazené v levé části desky jsou Panna Marie a apoštol Jan.

Co je na díle invenční?

Mistr Rajhradského oltáře se soustředil na vyprávěcí složku výjevů. Kromě toho obohatil českou tradici o některé motivy používané v západní Evropě a o množství realistických detailů.

Technika

Velmi expresivní štětcová podkresba, kterou lze odhalit pomocí infračervené kamery a jež je na některých místech dokonce patrná pouhým okem, ukazuje na osobnost jediného mistra.

Na co ještě se mám podívat?

Moravská galerie má ve svých sbírkách i čtyři desky z křídel Rajhradského oltáře s náměty *Nalezení a zkoušení sv. Kříže*, *Poslední večeře*, *Kristus na Olivetské hoře* a *Zmrtvýchvstání Krista* (více na sbírky. moravska-galerie.cz). Desku s *Ukřižováním* uchovává Národní galerie Praha.

Zajímavost

Pozornost badatelů poutají hlavně postavy v pozadí obrazu, jako třeba kopáči, kteří si zakrývají nosy před zápachem rozkládajících se mrtvol.

Souvislost

Když Mistr Rajhradského oltáře pracoval na tomto díle, Johannes Gutenberg vynalezl knihtisk pomocí libovolně sestavitelných liter.